

3. Довідник Державного комітету статистики України: «Соціально-економічне становище України», 2009 рік, Київ, 2010р.

4 Ринок праці в Україні в 2010 році - Державна служба зайнятості України: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=178294&cat_id=4713800

5. Міністерство праці та соціальної політики України: <http://www.mlsp.gov.ua/control/uk/index>

In this article are analyzed the condition of the labor market of Ukraine in crisis period, the factors of reducing employment and growing unemployment, the ways of minimizing the influence of the global financial crisis.

Чихачова Ю.С.

здобувач кафедра економіки і підприємництва ФММ
ФДМУ

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ДЕРЖАВИ

В статті досліджуються особливості становлення національної моделі управління державними корпоративними правами. Визначено основні фактори, що впливають на національну модель корпоративного управління; механізми корпоративного управління, досліджено вплив проведених процесів приватизації на основні елементи корпоративного управління. Проаналізовані особливості, специфіка, основні цілі управління державними корпоративними правами на Україні. Визначаються пріоритети у вирішенні питання покращення ефективності діяльності українських товариств, створених в процесі приватизації та корпоратизації.

Ключові слова: приватизація, корпоратизація, корпоративне управління, відносини власності

Вступ. Актуальність теми дослідження обумовлена значною роллю в економіці України акціонерних товариств з державною часткою у статутному фонді. Бо в процесі становлення ринкової економіки інтереси держави як соціально – політичного інституту, направлені на вирішення не лише економічних, демографічних, інфраструктурних проблем, а й проблем пов'язаних із виконанням функції держави, як власника корпоративних прав. Внаслідок цього виникає необхідність підвищення ефективності управління акціонерними товариствами з державною часткою у статутному фонді та удосконалення оцінки ефективності такого управління, з метою покращення стратегії управління.

На сьогодні, управління державними корпоративними правами є неефективним, про що свідчать статистичні дання Фонду державного майна України та має досить безсистемний характер. Крім того, існуюча система управління державними корпоративними правами характеризується

відсутністю адекватних механізмів управління державними корпоративними правами та не об'єктивністю оцінки ефективності управління.

Дослідженням проблем управління державними корпоративними правами займаються такі вітчизняні спеціалісти, як: І. Бондарь, І. Ледомська [4], М. Чечетов [3], О.Пасхавер [8], О. Вакульчик [5], О. Довгань [6], Д. Стеченко [10] та ін. Однак, незважаючи на велику кількість праць присвячених даній тематиці, окремі її аспекти недостатньо розроблені та висвітлені.

Постановка задачі. Важливо акцентувати увагу на ті обставини, що більшість українських публічних товариств з державною часткою у статутному фонді виникли внаслідок корпоратизації та приватизації державних структур, що накладає серйозні національні особливості на управління такими товариствами. Дослідження показало, що недостатньо приділена увага саме питанням оцінки ефективності управління товариствами з державною часткою у статутному фонді та врахування при цьому особливостей механізмів корпоративного управління при формуванні стратегії управління державним сектором економіки, зокрема товариствами з державною часткою. При цьому метою статті є дослідження науково - теоретичної концепції управління корпоративними правами держави та визначення необхідності удосконалення оцінки ефективності управління корпоративними правами держави в системі корпоративних відносин. Дослідження сутності, системи і ролі ефективного управління державними корпоративними правами в економіці України, виявлення основних закономірностей впливу факторів на розвитку та тенденції управління.

Результати дослідження. Досліджено становлення системи управління КПД промислових підприємств в Україні, що відбулося під відчутним впливом процесів приватизації. При цьому зміст економічної функції держави пов'язується з початком корпоратизації та приватизації державних підприємств, оскільки саме на цьому етапі виникає інститут управління державними корпоративними правами та, відповідно проблема його ефективності.

Для управління корпоративними правами держави головним критерієм ефективності є оцінка успішності реалізації макроекономічних цілей, які відповідають поточній державній політиці. При цьому на процес управління впливають ряд факторів.

У загальному вигляді зовнішніми факторами впливу на акціонерне товариство (корпорацію) є фактори макро – та мікро– середовища, тобто ряд політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів, в рамках яких формується система державного регулювання діяльності акціонерних товариств з державною часткою. Саме в контексті дії цих факторів визначається специфіка різних моделей корпоративного управління. Щодо управління акціонерними товариствами з державною часткою в Україні, то ці фактори можна поділити на фактори зовнішнього середовища, що впливають на формування моделі управління, та фактори внутрішнього середовища, що визначають особливості взаємовідносин учасників (рис. 1).

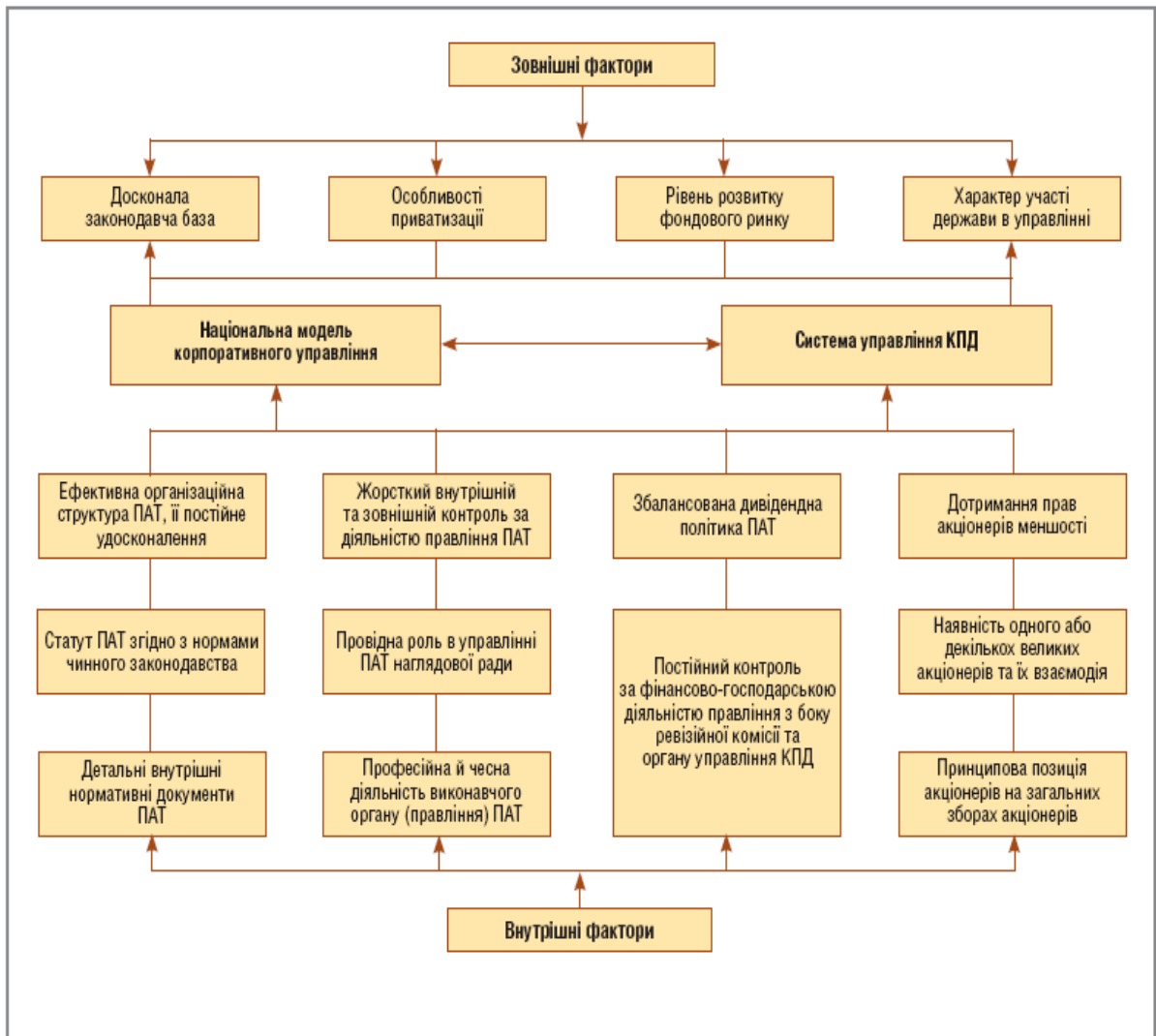

Рис. 1. Фактори впливу на управління акціонерним товариством з державною часткою у статутному фонді (розроблено автором)

У цілому, специфіка української моделі корпоративного управління та управління ДКП була зумовлена особливостями проведення процесів приватизації та корпоратизації, які на сьогодні призвели до високої концентрації та низького рівня відокремлення влади від управління, при цьому наближуючи її до англосаксонської моделі. Водночас більшість акціонерних товариств має в статутному капіталі значну державну частку. Тому існує практика невідповідності української моделі англосаксонській моделі корпоративного управління об'єкти. Для системи управління ДКП промислових підприємств в Україні властиві складність та багатогранність оцінювання ефективності управління, що насамперед пояснюється складністю власне категорії управління та управління об'єктами державної власності, ДКП, які недостатньо відпрацьовані ані теоретично, ані методично. Хоча підходи до такої оцінки й розрізняються в залежності від об'єкта оцінки, а саме: системи управління, апарату управління, виробничої діяльності тощо, проте означені критерії є недостатніми. На сьогодні діяльність з управління державними корпоративними правами потребує удосконалення. Це означає, що неефективно функціонує держава як акціонер

через механізми управління певного інституціонального та правового середовища, яке нею ж і створюється. Враховуючи те, що відповідність умов функціонування його цілям є визначальним, можна говорити про недостатню ефективність держави та дієвість механізмів впливу на об'єкти управління зокрема, шляхом формування організаційно-правової бази.

Висновки. Таким чином, на сьогодні діяльність з управління державними корпоративними правами досі залишається неефективною. Тобто неефективною є система впливу на товариства із державною часткою у статутному фонді, відповідно до правового середовища, яке ж створюється державою, шляхом формування організаційно – правової бази.

При цьому для побудови ефективної національної моделі управління державними корпоративними правами та функціонування ефективної системи управління державними корпоративними правами необхідно подальше *удосконалення законодавства проводити за наступними напрямками:*

- забезпечення більш диференційний підхід до встановлення завдань з управління об'єктами державної власності, враховуючи пріоритетність його функцій (соціальні, економічні), встановлюючи при цьому контроль за фінансами та ефективністю управління з урахуванням цих особливостей;

- покращення моніторинг виконання підприємствами фінансових планів, та більш глибоко проводити аналіз щодо розробки планів виходу товариств з кризи та поліпшення їх фінансового стану;

- розробка та впровадження законопроекту «Про управління державними корпоративними правами»;

- приведення у відповідність із Законом України «Про акціонерні товариства», Закону України «Про управління об'єктами державної власності» нормативно-правових актів та установчих документів товариств.

Отже, дослідження особливостей національної моделі управління корпоративними правами держави національного господарства та факторів впливу на неї свідчить, що про те, що це децентралізована модель управління, яка формувалася за рахунок приватизації. У практиці управління призвела до складності з відокремленням функцій власності від управління з боку держави, невідповідності механізмів управління КПД вимогам законодавства та відсутності об'єктивної оцінки ефективності управління такими підприємствами. Тому вимагає впровадження у систему управління КПД таку оцінку ефективності управління КПД, яка з високою точністю та з великим рівнем достовірності дозволить оцінювати інтегральну ефективність діяльності підприємств, та за результатами розробляти стратегію управління ними.

Перелік посилань

1. Djankov S. Ownership Structure and Enterprise Restructuring in Six Newly Independent States//Comparative Economic Studies, Spring, 1999., № 1, p.84
2. Стігліц Дж.Е. Економіка державного сектора: Пер. з англ. А. Олійник, Р. Скільський.– К.: Основи, 1998. – 856 с.

3. Бондар І(Ігор). Чечетов М. В., Науменко В. І., Саввов А. І., Лич В. М. Енциклопедія корпоративного управління: [3 т.]. — К.: Вид. Дім «Корпорація», 2006. - Т. 2. — 422 с.
4. Бондарь (Александр). Н., Ларцев В. С., Ледомская С. Ю., Тараторин Ю. М. Итоги сертификатной приватизации в Украине/ А.Н. Бондарь общ. ред. — К. : Полиграф-Информ, 2002. — 208 с.
5. Вакульчик (Олена). М. Механізм оцінки результативності діяльності підприємств з корпоративним управлінням [текст]: Автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.06.01 / Національна металургійна академія України. — Д., 2004. — 35с.
6. Аналітична довідка про хід приватизації в І півріччі 2009 року / Фонд державного майна України [Електронний ресурс]. Режим доступу до файлу <http://www.spfu.gov.ua>
7. Пасхавер О (Александр). Перспективи приватного підприємництва в Україні: приватизація і зростання нового капіталу // Економіка України. —2000. - №4. — С.31-39.

The Article explores the formation features of national corporate management model, purposes of privatization in countries with the developed economy and purposes of privatization in countries of the CIS, including in Ukraine. The Article defines the basic factors which have influence national corporate management model and investigates influence of privatization process on corporate management. An author analysed the features, specificity, primary purposes and consequences of privatization in Ukraine and picked out the priorities which can increase the operating efficiency of enterprise management.

Keywords: a privatization, a corporatization, a corporate management, an ownership.
